T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2022/703
KARAR NO : 2023/175
KARAR TR : 27/02/2023

ÖZET: İşverence davacı işçisi adına maaşından yapılan tasarrufu teşvik kesintilerinin bankaya yatırılmayıp nemalanmasından mahrum bırakılan zararın giderilmesi istemli davanın görüm ve çözümünde ADLİ YARGININgörevli bulunduğu hk.

K A R A R

Davacı : S. K
Vekili : Av. E. G
Davalılar : 1- Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı
Vekili : Av. A. Ş
2- Hazine ve Maliye Bakanlığı
3- Bitlis Belediye Başkanlığı

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili tarafından, davacının belediyede sigortalı işçi olarak çalıştığı dönemde maaşından yapılan tasarrufu teşvik kesintilerinin ilgili bankaya yatırılmamasından dolayı hak ettiği nemalandırmadan yararlanamadığından bahisle belirlenen tutarın nemalandırma hakkı ve faiziyle birlikte ödenmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açılmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. Bitlis Asliye Hukuk (İş) Mahkemesi 15/12/2017 tarih ve E.2013/205, K.2017/621 sayılı kararı ile,*"zaman aşımına uğramış ve hakkın kötüye kullanılması niteliğinde"* olduğu gerekçesiyle davanın reddine karar vermiştir.

3. Erzurum Bölge Adliye Mahkemesi 6. Hukuk Dairesi 26/11/2020 tarih ve E.2018/3502, K.2020/1747 sayılı kararı ile, *"kurumun hizmet kusurundan kaynaklı uyuşmazlığın idari yargı yerinde çözümü gerektiği"* gerekçesiyle istinaf başvurusunun kabulü ile kararın kaldırılmasına ve görev yönünden bir karar verilmek üzere dosyanın mahkemesine iadesine karar vermiştir.

4. **Bitlis Asliye Hukuk (İş) Mahkemesi 14/01/2021 tarih ve E.2020/436, K.2021/16 sayılı kararı**ile, *"kamu gücü kullanılarak yapılan tasarrufa karşı açılan ve kamu hukukuna ilişkin olan davanın idari yargıda görülmesi gerektiği"* gerekçesiyle görevsizlik nedeniyle dava şartı yokluğundan davanın usulden reddine karar vermiştir. Bu karar, istinaf edilmeksizin 27/04/2021 tarihinde kesinleşmiştir.

5. Davacı vekili, bunun üzerine aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

6. **Van 4. İdare Mahkemesi 24/10/2022 tarih ve E.2021/1258 sayılı kararı** ile, *"hizmet akdi ilişkisinden kaynaklı uyuşmazlığın 7036 sayılı Kanun'un 5. maddesi gereğince iş mahkemelerinde görülmesi gerektiği"* gerekçesiyle, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dava dosyalarının Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin ertelenmesine karar vermiştir.

7. Van 4. İdare Mahkemesinin 09/11/2022 tarih ve E.2021/1258 sayılı üst yazısı ile adli ve idari yargı yerlerine ait dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

Mevzuat

8. Anayasa'nın 125. maddesinde, idarenin kendi işlem ve eylemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü olduğu hükmüneyer verilmiştir.

9. 2577 Sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"İdari dava türleri şunlardır:

a) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.

İdari yargı yetkisi, idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır. İdari mahkemeler; yerindelik denetimi yapamazlar, yürütme görevinin kanunlarda ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya idarenin takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı veremezler."

10. 01/04/1988 tarihinde yürürlüğe giren mülga 3417 sayılı Çalışanların Tasarrufa Teşvik Edilmesi ve Bu Tasarrufların Değerlendirilmesine Dair Kanun ile çalışanların tasarruflarının artırılması amacı güdülmüştür. Bu Kanun'un *"Tasarrufhesabı"* başlıklı 4. maddesi şöyledir:

"Kurumlar bu Kanun hükümleri çerçevesinde çalışanların aylık ve ücretlerinden yapacakları tasarruf kesintisi ile sağlanacak Devlet katkılarını aylık ve ücret ödemesinin yapıldığı ayı takip eden ayın sonuna kadar T.C. Ziraat Bankasında personeli adına açtıracakları "Tasarrufu Teşvik Hesabı"na yatırırlar. İşverenler işçilerinin ücretlerinden yapacakları tasarruf kesintileri ile sağlayacakları işveren katkılarını tahakkuk ettirerek, ücret ödenmesinin yapıldığı ayı takip eden ayın sonuna kadar T.C. Ziraat Bankasında işçileri adına açtıracakları "Tasarrufu Teşvik Hesabı"na yatırırlar."

11. Aynı mülga Kanun'un *"Ödemelerin zamanında yapılmaması"* başlıklı 7. maddesi şöyledir:

"İşverenlerin, ücretlerden yapacakları tasarruf kesintileri ile sağlayacakları işveren katkılarını 4 üncü maddede belirtilen süreler içinde ilgililerin banka hesaplarınayatırılmaları halinde, yatırılması gereken miktarlar resen veya ilgililerin başvurusu halinde Sosyal Sigortalar Kurumunca 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun primlerin tahsiline ilişkin hükümleri dairesinde tahsil olunarak alınacak gecikme zammı ile birlikte ilgili banka hesabına yatırılır."

12. 29/04/2003 tarihinde yürürlüğe giren 4853 sayılı Çalışanların Tasarruflarını Teşvik Hesabının Tasfiyesi ve Bu Hesaptan Yapılacak Ödemelere Dair Kanun'un 10.maddesi ile 3417 sayılı Kanun yürürlükten kaldırılmıştır.

13. 4853 sayılı Kanun'un *"Amaç"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun amacı, 9.3.1988 tarihli ve 3417 sayılı Çalışanların Tasarrufa Teşvik Edilmesi ve Bu Tasarrufların Değerlendirilmesine Dair Kanun uyarınca açılmış bulunan Çalışanların Tasarruflarını Teşvik Hesabında biriken paraların tasfiyesi ve bu hesaptan hak sahiplerine yapılacak ödemelere ilişkin usul ve esasların belirlenmesidir."

14. Bu Kanun'un *"Kapsam"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"Bu Kanun, 3417 sayılı Kanun hükümleri uyarınca T.C. Ziraat Bankasında adlarına Tasarrufu Teşvik Hesabı açılan ve bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar kendilerine 3417 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin birinci ve iptal edilen üçüncü fıkraları gereği ödeme yapılmamış hak sahiplerini kapsar."

15. Aynı Kanun'un *"Tanımlar"* başlıklı 3. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunda yer alan;

a) Çalışanların Tasarruflarını Teşvik Hesabı : 3417 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin beşinci fıkrası uyarınca T.C. Ziraat Bankası nezdinde açılan hesabı,

b) Tasarrufu Teşvik Hesabı : Kurumlar veya işverenler tarafından, 3417 sayılı Kanunun 4 üncü maddesi uyarınca çalışanları adına T.C. Ziraat Bankasında açılan hesabı,

c) Hak sahibi : 3417 sayılı Kanunun mülga 2 nci maddesinde belirtilen çalışanların aylık ve ücretlerinden mülga 3 üncü maddesinde belirtilen oranlarda tasarruf kesintisi yapılan ve bu tasarruflara Devlet veya ilgili işverenin katkısı sağlanarak 4 üncü maddesi uyarınca adlarına Tasarrufu Teşvik Hesabı açılanlardan 6 ncı maddesinin birinci ve iptal edilen üçüncü fıkraları uyarınca kendilerine ödeme

yapılmayanları,

d) Tasarruf kesintisi ve Devlet veya işveren katkısı : 3417 sayılı Kanunun mülga 2 nci maddesinde belirtilen çalışanların aylık ve ücretlerinden mülga 3 üncü maddesinde belirtilen oranlarda yapılan tasarruf kesintileri ve bu tasarruflara sağlanan Devlet veya ilgili işverenin katkıları,

e) Anapara : Tasarruf kesintisi ve Devlet veya işveren katkısı toplamını,

f) Nema : Hak sahiplerinin aylık veya ücretlerinden yapılan tasarruf kesintileri ve Devlet veya ilgili işverenin katkılarına ait bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte kalan nema toplamını,

ifade eder."

16. Aynı Kanun'un *"Süresinde ödenmeyen tasarruf kesintileri ve katkı payları"* başlıklı 8. maddesi şöyledir:

"3417 sayılı Kanun hükümlerine göre, ücretlerden yapmaları gereken tasarruf kesintileri ile katkı paylarını süresi içinde ilgililer adına açılmış bulunan Tasarrufu Teşvik Hesaplarına yatırmayan işverenlerden; yatırılması gereken miktarlar ile gecikme zammı, resen veya ilgililerin başvurusu halinde Sosyal Sigortalar Kurumunca 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun primlerin tahsiline ilişkin hükümleri dairesinde tahsil olunarak T.C. Ziraat Bankası şubelerindeki ilgili Tasarrufu Teşvik Hesaplarına yatırılır.

3417 sayılı Kanunun mülga 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (c) bentleri kapsamındaki personelin aylık ve ücretlerinden tasarruf kesintileri ile Devlet ve işveren katkılarını süresi içinde ilgililer adına açılmış bulunan Tasarrufu Teşvik Hesaplarına yatırmayan kurumlar, yatırılması gereken miktarların resen veya ilgililerin başvurusu halinde yasal faiziyle birlikte T.C. Ziraat Bankası şubelerindeki ilgili Tasarrufu Teşvik Hesaplarına yatırılmasından sorumludurlar."

17. Mülga 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 2. maddesinde, *'Bir hizmet akdine dayanarak bir veya birkaç işveren tarafından çalıştırılanlar bu kanuna göre sigortalı sayılırlar…"* denilmiş; aynı Kanun'un "*Uyuşmazlıkların Çözüm Yeri*" başlıklı 134. maddesinde, *"Bu Kanun'un uygulanmasından doğan uyuşmazlıklar, yetkili iş mahkemelerinde veya bu davalara bakmakla görevli mahkemelerde görülür"* hükmüne yer verilmiştir. 506 sayılı Kanun hükümleri 01/10/2008 tarihinde yürürlüğe giren 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 106. maddesi ile yürürlükten kaldırılmıştır.

18. 5510 sayılı Kanun'un 101. maddesinde, *"Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar iş mahkemelerinde görülür."* hükmüne yer verilmiştir.

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

19. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın Başkanlığında, Üyeler Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Havva AYDINLI, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 27/02/2023 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosya sureti ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

20. Raportör-Hâkim Murat UÇUR'un davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin ve Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

21. Dava, davacının belediyede sigortalı işçi olarak çalıştığı dönemde maaşından yapılan tasarrufu teşvik kesintilerinin ilgili bankaya yatırılmamasından dolayı hak ettiği nemalandırmadan yararlanamadığından bahisle belirlenen tutarın nemalandırma hakkı ve faiziyle birlikte ödenmesi istemiyle açılmıştır.

22. Yukarıda anılan mevzuat hükümlerine göre, davacı gibi işçi statüsündeki personelin aylık ve ücretlerinden tasarruf kesintileri ile Devlet ve işveren katkılarını süresi içinde ilgililer adına açılmış bulunan Tasarrufu Teşvik Hesaplarına yatırma sorumluluğu işverene aittir. Dolayısıyla, yasal sürede Ziraat Bankasına yatırılmayan fon ve yoksun kalınan nema alacaklarının borçlusu işverendir.

23. Mevzuat hükümleri ve somut olay birlikte irdelendiğinde; maddi tazminat talebinin davacının aylığından tasarruf kesintisinin yapıldığı dönemde yürürlükte bulunan mülga 506 sayılı Kanun ve mer'i 5510 sayılı Kanun kapsamındaki iş akdi ve sosyal güvenlik uygulamalarından kaynaklandığı, davalı idarelerin tazmin istemi kapsamında sorumlu olup olmayacakları hususunun da Türk Borçlar Kanunu'nun 162 vd. maddelerindeki *"teselsül"* hükümleri çerçevesinde belirlenmesi gerektiği, göreve ilişkin 5510 sayılı Kanun'un 101. maddesindeki açık düzenleme karşısında idari dava türlerinden sayılmayan sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde de adli yargının görevli bulunduğu sonucuna varılmıştır.

24. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Van 4. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Bitlis Asliye Hukuk (İş) Mahkemesinin 14/01/2021 tarih ve E.2020/436, K.2021/16sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Van 4. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile, Bitlis Asliye Hukuk (İş) Mahkemesinin 14/01/2021 tarih ve E.2020/436, K.2021/16 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

27/02/2023 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer	Doğan	Eyüp	Havva
TOPAL	AĞIRMAN	SARICALAR	AYDINLI

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN